

๕. บทขยายประธาน

เมื่อแปลบทประธานแล้ว ก่อนจะแปลบทอื่นต่อไป จะต้องหาบทที่ขยายประธาน แปลเป็นลำดับต่อไป บทขยายประธานมี ๒ ลักษณะ คือ

๑. บทวิเสสขยาย คือ บทขยายจำพวกศัพท์คุณนาม เป็นต้น มีลิงคะ วจนะ วิภัติ เหมือนประธาน บทวิเสสจะได้แก่บทต่อไปนี้ เช่น

บทคุณนาม	เช่น	ปณฺธิโต สามเณโร
บทวิเสสนศัพท์นาม	เช่น	โส สามเณโร
นามกิตก์อยู่หน้า	เช่น	สาวตถิวาสีโน ชนา
กิริยากิตก์อยู่หน้า	เช่น	คามํ คโต บุริโส
สังขยา	เช่น	ปญฺจสตํ ภิกฺขุ
สังขยาพินลึงค์และวจนะ	เช่น	เอกุนวิสํ ภิกฺขุ

๒. บทนามนามขยาย คือ บทที่ขยายประธานนั้นเป็นบทนามนามที่ประกอบด้วยฉฐีวิภัติแสดงความเป็นเจ้าของบ้าง ประกอบด้วยสัตตมีวิภัติแสดงความเป็นที่อยู่อาศัย เป็นต้นบ้าง เช่น

ฉฐีวิภัติ	เช่น	เสฏฺฐิสฺส ปุตฺโต คามํ คโต
ฉฐีวิภัติ	เช่น	เถรสุส ปตฺตจิวโร
สัตตมีวิภัติ	เช่น	คามํ มนุสฺสา
สัตตมีวิภัติ	เช่น	สาวตถิโย ภิกฺขุ

อนตฺมาน ปัจจย ถ้าประกอบด้วยปฐมาวิภัติเรียงอยู่หน้าประธานมีลิงคะ วจนะ วิภัติ เหมือนประธาน อนตฺมาน ปัจจย เป็นบทขยายประธานเรียกว่าวิเสสนะ ถ้ามีลิงคะ วจนะ วิภัติ เหมือนประธานเรียงอยู่หลังประธาน อนตฺมาน ปัจจยนั้น เป็นกิริยาในระหว่างเรียกว่า **อภันตรกิริยา** อนตฺมาน ปัจจย ประกอบวิภัติอื่นนอกจากปฐมาวิภัติ (คือไม่มีลิงคะ วจนะ วิภัติ เหมือนประธานในประโยค) อนตฺมาน ปัจจยนั้นเป็น วิเสสนะ ทั้งหมด (ให้นักเรียนดูการแปลวิเสสนะ และหลักสัมพันธเพิ่มเติม)